

(Izhaja ob 4 zjutraj.)

Štane mesečno 10— Din

za inozemstvo 20—

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L

Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnice:

Maribor, Barvarska ulica
št. 1. Tel. št. 22.

Celje, Aleksandr. cesta

Račun pri pošt. čekov,
zavodu šte. 11.842.

Ljubljana, 12. septembra.

Nova službena pragmatika uradništva predvideva povišane temeljne plače. Poleg zakonskih določil o temeljnih plačah, stanarini in drugih rednih prejemkih, je treba še posebnih predpisov za izjemne doklade v sedanjih časih draginje. Zato so nekateri mnenja, da se bo vprašanje povišanja, odnosno regulacije draginskih dokladov za uradnike rešilo istočasno s službeno pragmatiko, da pa ne kaže, te zadeve reševati preje. Na drugi strani je ministrski svet na predlog ministra vojne sklenil, izdelati predlog za povišanje dokladov na obliko oficirjev, na predlog ministra socialne politike pa je bilo sklenjeno, izdelati za parlament predloge za povišanje dokladov orožnikom in državnim stražnikom. Vsi ti predlogi pridejo v narodno skupščino in od njenega finančnega odbora zavisi njih končna rešitev.

Iz razvoja dogodkov, ki jih vidimo pri odločitvah vlade z ozirom na materijalno stanje državnih uslužbencev, moramo priznati, da imajo prav oni, ki vidijo v sklopih vlade, v kolikor se te tičejo oficirskih in uradniških priboljškov, nekako zastopavanje interesov civilnih državnih uslužbencev. Ni namreč nobenega razloga, da bi se draginski doklade za poslane kategorije uslužbencev separatno reševali. Priznavamo absolutno potrebo in nujnost, da se povišajo prejemki častnikov, zlasti v tem slučaju, ko gre le za povrnitev nabavnih prispevkov za dostojne uniforme, katere je vsak oficir primoran nositi v službi in zunaj nje. To ni umestno le zato, ker oficir z današnjimi prejemki živeti ne more, marveč tudi zato, ker vemo, da od zadovoljstva vojske zavisi njena krepost in elita. Neodgovorno bi bilo, da bi kvarili z bedo našo vojsko, ko vemo, da je ona danes naš največji ponos in naša največja opora zunanega in notranjega miru. Isto velja tudi o orožništvu ter o varnostni straži. Ako se je specialno za te kategorije državnih uslužbencev, ki imajo izredno naporno in odgovorno službo, a tudi ne navadno majhne prejemke, zavzel minister za socialno politiko, ko je spoznal njih opravičeno zahtevo najbenednejših med bednimi, smemo trditi, da ni nemala zasluga našega lista, da je to storil. Pisali smo o njih porednem stanju jasno in odločno. Zato nam ne morejo in ne smejo zameriti omenjene vrste državnih nameščencev, ako povzdignemo danes ponovno svoj glas tudi za ostale državne nameščence, za katere, razven glede službene pragmatike, še ni posebnega ministrskega sklepa o draginskih dokladah. Nepobitno dejstvo je, da je gorje tudi pri civilnih nameščenci na vrhuncu. Vredne odredbe na valutarnem polju in tudi na polju draginje izgledajo dosedaj vsaj toliko uspešne, da se je draginski val v napredovanju odločno zajel. Predno bo čutil zadnji konsument izdaten padec cen, lahko minejo še meseci. Tega ni mogoče čakati. Kakor za oficirje, orožnike in stražnike, je treba tudi za vse ostale državne uslužbence dvigniti doklade. Nemogoče je, da bi mogel parlament z ozirom na obstoječe razmere rešiti vprašanje dokladov za eno kategorijo uslužbencev, ne da bi ga rešil istočasno za vse kategorije. Nimamo pa prav nič proti temu, da se obenem z oficirskimi dokladi reši tudi uradniška službena pragmatika in vse drugo, kar je ž njo v zvezi.

Čujemo, da minister financ ni nenaklonjen povišanju prejemkov za državne uslužbence, on zahteva le novih dohodkov za pokritje. Je to zadeva in naloga vlade in narodnih poslancev. Opozorili bi pa, da se da brez vsega dobiti lep vir novih dohodkov, ako se dvigne trošarina na konsum alkoholnih pijač. Baš zadnji velesej v Ljubljani je znova dopazal, da pri nas prav nič ne cvirajo konsuma. Še tako visoke cene alkoholnih pijač. Zakaj ne bi prispevali za potrebne namene oni, ki lahko brez vsake škode lahkomišelnost trosijo nove, če treba tudi za luksurične stvari!

Parlament in vlada sta zato tu, da se belita glave, kako naj se zadosti neodoljivim potrebam. Če ne bo drugače, si bo moral gosp. Kumanudi iz tal izkopati denar za izboljšanje materialnega položaja državnih uslužbencev. Zadeva je tako pereča in tako nujna, da se je ene da in ne more prav nič več zavlačevati!

Narodna skupščina

Beograd, 12. sept. (Izv.) Skupščina je sklicana za 10. oktobra (ne petega), ker bo zakonodajni odbor, ki se snide 1. oktobra, do takrat končal svoje delo.

Izfočno vprašanje pred likvidacijo

Pariz, 12. septembra. (Izv.) Angleški predlog o preložitvi beneške konference radi orientskega vprašanja in izmenjave mnenj med velesilami samimi, je bil tukaj najpristranejši sprejet. Oficielni lutranji listi označujejo predlog za razveljavitev dokaz za to, da deli londonski kabinet nezaupanje angleškega tiska proti francoski politiki v iztočnem vprašanju in so splošno mnenja, da je tozadeven angleško-francoski sporazum lahko mogoč, če bo Anglija ugodila turškim željam v Traciji. Po vesti «Petit Journal» se bo Lloyd George, ki potuje koncem tedna v Zenevo, ustavil za 24 ali celo 48 ur v Parizu in debatiral ob tej priliki s Poincarjem o rešitvi.

PREMIJERJE MED GRKI IN TURKI?

London, 12. sept. (Izv.) Dopisnik «Timesa» javlja iz Carigrada, da je Mustafa Kemal paša včeraj v Smirno. — Pariz, 12. sept. (Izv.) «L'Information»

doznava po privatnih vesteh, da je povabil Mustafa Kemal paša zastopnike avtoritativnih in delegate grške glavne armade, da se z njim sestanejo in posvetujejo o premirju.

London, 12. septembra. (Izv.) Predsednik angorske narodne skupščine je odločil, da se konča turška narodna žalost in je dal predsedniški tribun očitati z zelenimi zmagovalnimi prapori. Vplenjene vojne trofeje krasijo dvorano. Iz Carigrada javljajo, da so turške množice v predmestju Pera napadli več inozemcev, med katerimi je bil neki Anglež ubit. V angleškem predmestju so vse trgovine in izložbe zatvorene.

CARIGRAD IZVEN OPASNOSTI.

Carigrad, 12. sept. (Izv.) Zavezniki so izjavili oficijelno zastopnikom angorske vlade, da bodo kemalisti priznali dardanelski con in Carigradu.

Lloyd George pride v Ženevo

Pariz, 12. septembra. (Izv.) «Petit Parisien» poroča iz Londona, da je angleška delegacija pri Zvezi narodov naprosila Lloyd Georgea, da pride v Zenevo. Ministrski predsednik se je povabilu odzval in bo ostal dva do tri dni v Ženevi, kjer ga v soboto ali nedeljo pričakujejo. V dobro poučenih krogih so mnenja, da se spetoma ustavi v Parizu zaradi posvetovanj s Poincarjem o vzhodnem vprašanju.

VPRAŠANJE RAZOROŽITVE.

Ženeva, 12. sept. (Izv.) V debati o razorožitvi je govoril norveški delegat Lange in nastopal za predlog lorda Cecila, da naj se ustanovi posebni organ za kontrolo pri razorožitvi. Povdarjal je, da vojaški tajni dogovori ne bodo dosegli svojega cilja, temveč le stopnjevali medse-

bojno nezaupanje. Razorožitev naj obstaja predvsem v znižanju budžeta za vojsko. Za proučevanje tega vprašanja se je sestavila nato petčlanska komisija, kateri pripadajo Ficher (Anglija), Oliveira (Portugalska), Le Juvenel (Francija), Scialosa (Italija) in Lange (Norveška). Posvetovanja se jutri nadaljujejo.

NARODNOSTNE MANJŠINE.

Ženeva, 12. sept. (Izv.) Komisija Zveze narodov za politična vprašanja se je pečala danes s problemom narodnostnih manjšin. Švedski delegat Walter je predlagal, da naj se izvoli posebna komisija pravnikov za sestavo etnografskega zakona o narodnostnih manjšinah, ki naj velja za vse narode v Zvezi. Zakon naj bi bil mednarodna konvencija in nekaj dodatek k paktu Zveze narodov.

Edinstvo v stranki izven vprašanja

Beograd, 12. septembra. (Izv.) Današnje «Beogradske Novosti» prinašajo izjavo gosp. Ljube Davidovića kot odgovor na izjavo Svetozarja Pribičevića, katere je ta zadnje čase objavil v listih. V tej svoji izjavi pravi Davidović, da se ne kesa, da je šel v Zagreb, ker je tamkaj slišal, kako je 3000 ljudi soglasno zahtevalo državno in narodno edinstvo in široke oblasti samouprave. Pogajanja glede zadev Hrvatov in glede ustanovitve «Jugoslovanske zajednice» ne morejo škodovati demokratski stranki. Glede možnosti razpora v stranki, izjavlja Davidović, da se more stranka razcepiti samo tedaj, če nastane nesporazum v načelnih vprašanjih, kar se pa po njegovem mnenju doslej ni zgodilo. Pač se spominja, da je rekel gosp. Pribičević, da se v nekaterih vprašanjih ne strinja z njim, vendar pa se Pribičević o dotičnih vprašanjih ni natančno izrazil, sicer pa Davidović vé, da Pribičević noče razkola stranke.

Beograd, 12. septembra. (Izv.) Minister Svetozar Pribičević je dal današnji «Pravdi» svojo izjavo in obenem objavil v «Novem listu» članek. V obeh se bavi z udeležbo g. Davidovića na takozvanem kongresu «javnih radnikov» v Zagrebu. V glavnem graja, da se je g. Davidović udeležil tega kongresa proti volji pri-

stojnega strankinega foruma, ker je treba vpoštevati, da so kongres priredili ljudje, ki so se eksponirali kot najhujši nasprotniki demokratov in ki so tudi kongres priredili le z namenom, škodovati tej stranki, ne da bi bili v ostalem povedali kaj novega.

Osijek, 12. septembra. (Izv.) Danes se je tukaj vršila konferenca demokratske stranke, katere se je udeležil tudi predsednik skupščine dr. Ivan Ribar, ki je v svojem govoru izjavil, da dejstvo, da se je udeležil zagrebskega kongresa, ni imelo demonstrativnega značaja. Udeležil se je kongresa iz razdvojenosti. Meni, da to ne more imeti posledice v klubu demokratskih poslancev. Če bi nastalo v klubu radi udeležbe demokratskih poslancev na kongresu vprašanje in če bi bili udeležniki v manjšini, se bodo gotovo pokorili sklepov večine. On bo nastopil vsakakor za to, da se brezpogojno obdrži enotnost in edinstvo tako v klubu kakor tudi v stranki. — Osijška organizacija je vzela to izjavo na znanje in je zahtevala od dr. Ribarja, naj v Beogradu poskrbi, da se ne da nasprotnikom prilika, da bi zlorabljali svobodo, ki vlada pri demokratih, za podkivanje, kakor da nismo v načelnih točkah edini.

Obrina razstava v Mariboru

Maribor, 12. septembra.

Danes je ves dan bilo, kakor iz škefa. Po razstavišču na Dijaškem vrtu so bili potoki vode. Kljub temu je obiskalo razstavo nad 2000 oseb. Prihajajo so pričeli tudi že tuji iz Avstrije; sploh je opaziti na razstavišču vse polno Nemcev. Danes so si ogledali razstavo vinski trgovci in gostilničarji iz Grada in so silno hvalili kakovost vina. Pokupili so precej vina za izvoz. Razstaveni odbor je

izdal sedaj permanentne vstopnice po 30 Din za objekt B, kjer je vrtnarska, vinarska in umetniška razstava in zvečer koncert; osebne vstopnice pa veljajo 3 dinarje.

V četrtek, dne 14. septembra priredi Slov. obrtno društvo na čast gostom ob 20. uri v kazinski dvorani svečan koncert, na katerem bo sodeloval trio Glasbene Matice.

Reparacijsko vprašanje

Pariz, 12. septembra. (Izv.) Te dni se pričakujejo ukrepi belgijske vlade glede pogajanj v reparacijskem vprašanju. «Temps» priobčuje iz Bruslja, da se Belgija ne bo obrnila takoj na reparacijsko komisijo, temveč se bo skušala poravnati direktno diplomatičnim potom. Belgijška vlada bo od nemške vlade baje zahtevala, da ji za dne 15. avgusta in 15. septembra zapadla izplačila v iznosu 50 milijonov zlatih mark izroči vrednostne

nakaznice, za katere mora garantirati v zlatu. Depot naj bi bil pri belgijski državni banki v Bruslju. — Kakor od tam poročajo, je angleški poslanik D'Abernon v Berlinu posegel v belgijsko-nemška pogajanja in izjavil, da bo Anglija podvzela diskontinuiranje vrednostnih papirjev, ako Belgija podaljša zapadlostni rok za nekaj mesecev.

Priporočajte „Jutro“

Po novinarskem kongresu

Beograd, 12. septembra. (Izv.) Včeraj popoldne je bil v Novem Sadu zaključen jugoslovanski novinarski kongres. Zborovanje, ki je trajalo celo dopoldne in popoldne do 4., je vodil osebno novoizvoljeni predsednik Stojan Protić, ki je bil pri svojem vstopu od večine navzočih burno pozdravljen. V svojem zabvalnem nagovoru je Stojan Protić poudarjal, da bo kot predsednik vestno delovati za povzdigo novinarskega stanu in novinarstva sploh. Zlasti se boče zavzemati za vsestransko svobodo tiska, kakor jo garantira ustava. Pri tem pa je treba — je s poudarkom naglašal Protić — da se vsak poedin novinar v polni meri zaveda tudi dolžnosti in odgovornosti, ki mu je nalaga ta svoboda. Danes opaža v našem časopisju, zlasti v beograjskem, vse premalo čuta za odgovornost. Zato je pravilno, da zahteva država od novinarja polno odgovornost za to, kar napiše, vendar pa se sme klicati na odgovornost edinole od rednih sodišč, nikakor pa ne od kake druge oblasti.

Protić je nadalje apeliral na vse sekcije in vse člane novinarskega združenja, naj se oprijejo svoje organizacije in je zlasti pozval zagrebsko sekcijo, naj opusti svojo abstinenco. Ko je nato izjavil zastopnik Zagrebčanov, da njihova abstinenca ni bila naperjena proti osebi novega predsednika, ampak je hotela biti le protest proti škandaloznemu poslovanju dosedanje beograjske centrale, je izšel iz vrst zborovalcev predlog, naj se v Subotici izvoljena nova centralna uprava rekonstruira tako, da bodo v njej zastopani tudi Zagrebčani. Po kratkem posvetovanju zastopnikov sekcij je bil dosežen sporazum, nakar je bil soglasno z vzklikom izvoljen naslednji osrednji odbor: Predsednik: Stojan Protić (Beograd); I. podpredsednik: Krešo Kovačić (Zagreb); II. podpredsednik:

Franc Smodej (Ljubljana); tajnika: B. Vodeb (Beograd) in A. Brozović (Zagreb); nadzorstvo: Maksimović (Sarajevo), Ilić (Novi Sad) in Lampel (Subotica).

Tekom dopoldanskega zborovanja so bila sprejeta tudi pravila za sindikalno organizacijo novinarjev, ki bo imela začasno svoj sedež v Ljubljani. Ljubljanski sekciji je bila poverjena naloga, da ukrene vse potrebno za oživetvorenje organizacije.

Po banketu, ki so ga priredili opoldne novosadski meščani, se je seja nadaljevala in so bile sprejete resolucije, katerih veljavnost pa vsled pičle udeležbe članov še ni brezdvomna. Odločal bo o tem glavni odbor. S popoldanskim vlakom so se odpeljali udeleženci s češkimi gosti vred v Sremske Karlovice, kjer jih je sprejel v avdiciji vrhovni poglavar srbske cerkve. Patrijarh je goste, ko so si ogledali znamenitosti cerkve in krasne palače, povabil na zakusek in je ostal sam med njimi v živahnem pogovoru celi dve uri.

Kasno zvečer so se udeleženci razšli in se odpeljali na svoje domove. Češki gostje si bodo ogledali pred svojim odhodom še južne pokrajine naše države.

V nedeljo so bili udeleženci kongresa na vsem potu iz Subotice preko Sombora v Novi Sad povsod svečano sprejeti ter v Somboru in v nekaterih drugih krajih pogosteni. Zvečer jim je bil v Novem Sadu, ki je bil ves v zastavah, prirejen banket, na katerem je pa prišlo do jako mučnega incidenta. Kmalu v začetku je namreč prispelo v dvorano kakih 10 «Orjunašev», ki so zahtevali, da mora godba svirati državno himno. Prišlo je pri tem med njimi in delom novinarjev (komunisti) do burnih prizorov, ki so dovedli celo do dejanskih spopadov med posamezniki. Vendar pa incident (o katerem bomo še govorili, Ured.) ni mogel motiti poteka nadaljnjega programa in lepega zaključka kongresa.

MADŽARI IN RUMUNI.

Budimpešta, 12. sept. (Izv.) Madžarski brzojavni korespondenčni urad doznava uradno, da se je vsled poročila o nameravanem komplotu proti rumunskemu kralju z madžarske strani obrnil nemudoma madžarski poslanik v Bukarešti na rumunsko vlado da mu sporoči imena oseb, ki so zapletene pri poskušanem zločinu. Rumunska vlada dosedaj na to prošnjo še ni odgovorila.

POLJSKO-RUMUNSKI STIKI.

Varšava, 12. septembra. (Izv.) Pilsudskega odhod v Bukarešto je določen definitivno za danes. Z državnim šefom potuje zunanji minister Narutowicz in večje število vladnih uradnikov, kar dokazuje veliko važnost tega sestanka. Uradno obvestilo iz Bukarešte poroča, da bo poljski državni šef sprejet z vsemi svečenoostmi in bo stanoval kot gost v kraljevem gradu.

Borza

Zagreb, devize: Dunaj 0.106—0.10675. Berlin 5.50 — 5.70, Budimpešta 3.66 — 3.70, Milan 332 — 339, London 344 — 351, Newyork 76 — 78, Curih 1466 — 1495, Praga 259 — 264, Pariz 570 — 602, valute: dolar 75 — 76.50, češke krona 252 — 263, švic. franki 1470 — 1480, marke 7.20 — 7.30, leji 68 — 69. Trg. obrtna banka 61 — 62. Brodska banka 70 — 72.50. Hrvatska eskomptna banka 162 — 163. Jadranska banka 425. Jugoslovanska banka 105 — 106. Ljubljanska kreditna banka 220 — 236.50. Slavonska banka 112 — 113. Praštrediona 1143 — 1147. Rečka pučka banka —. Slovenska eskomptna banka 176.25. Srpska banka 152 — 153. Eksploatacija drva 140. Dubrov. par. druž. 1300. Goranin 150. Narodna šumska industrija 102 — 105. Slavonija 128 — 130. Union 615. Ljubljanske strojne tovarne 200.

Beograd, devize: Berlin 5.35, Budimpešta 3.75, Bukarešt 65, Milan 338, London 350, Newyork 78.25, Pariz 600, Praga 269, Svica 1485, Sofia 52, Solun 193, Dunaj 0.105.

Curih, devize: Berlin 0.355, Newyork 528.50, London 23.54, Pariz 40.55, Milan 22.70, Praga 17.75, Budimpešta 0.23, Zagreb 1.70, Sofia 3.15, Varšava 0.00875, Dunaj 0.0075, avstr. žig. krona 0.00875.

Berlin, devize: Italija 46.16.95 do 46.33.05, London 67.16.55 — 67.33.45, Newyork 149.313 — 149.687, Pariz 11.510.55 — 11.539.45, Dunaj 1.93 — 1.97, Praga 5063.55 — 5066.35, Budimpešta 60.92 — 61.02.

Pogajanja za izvršitev rapalske pogodbe

Beograd, 12. sept. (Izv.) «Politika» poroča iz Rima iz krogov consulte, da so izravnanje zadnje težkoče glede redakcije št. 76 in 77 konvencije o italijanskih šolah v Dalmaciji in se sme upati, da bosta naš poslanik v Rimu, Antonijević in italijanski podtajnik v zunanjem ministruvstvu najbrže še ta teden podpisala vse konvencije glede izvršitve rapalske pogodbe.

Število vdov in sirot v Jugoslaviji

Beograd, 12. septembra. (Izv.) Po statistikah ministarstva za socialno politiko je v Srbiji in Crni gori 137.022 rodbin pa dljih vojakov. Od tega je sirot brez očeta in matere 12.887. — V Banatu, Bački in Baranji je 14.340 vdov, in 1104 otrok sirot brez očeta in matere. V Hrvatski in Slavoniji je 12.135 vdov po padlih vojaki, katere imajo skupno 27.372 neprekosljenih otrok, dočim je na Hrvatskem sirot brez očeta in matere 1100. — V Dalmaciji je 4057 vdov in 1000 sirot brez očeta in matere. — V Sloveniji je 9407 vdov, ki imajo skupno 15.007 otrok. Sirot brez očeta in matere je v Sloveniji 2012. — V Bosni in Hercegovini je po padlih vojaki 12.386 vdov, katere imajo 29.398 otrok, sirot brez očeta in matere pa je tamkaj 2772. V tej statistiki niso navedene one družine, katerim se podpora za invalide še ni uredila.

VELIK DAR PRINCA JURJA INVALIDOM.

Beograd, 12. septembra. (Izv.) Kraljevič Jurij je poslal danes predsedniku invalidskega združenja pismo, v katerem piše: O priliki obletnice smrti svojega očeta kralja Petra naj darujem ubogim invalidom tudi jaz mali znesek kot spomin na njihovega vrhovnega poveljnika v vojni za osvoboditev in ujedinjenje. — Kraljevič Jurij je daroval invalidom 1 million Din.

Angleški mandat nad Palestino

Jeruzalem, 12. septembra. (Izv.) Reuterjev urad javlja: Danes se je izvršila proklamacija angleškega mandata nad Palestino. Vse trgovine in delavnice, katerih lastniki niso židje, so bile v znak protesta zatvorene.

Sport

Newyork, 12. septembra. (Izv.) Iz Newyorka poročajo, da bo znani šampion v boks Dempsey odšel sredi novembra v Evropo, da se pomeri z Becettom in ponovno s Carpentierom.

Razbojništvo zagrebških židov

Znano je, da tvorijo zagrebški židje, ki imajo v tamošnjem gospodarstvu odločilen vpliv, glavno izhodišče nezadovoljstva in gorja v naši državi. Ne oziroma se na njihovo subverzivno in tajno protidržavno politično agitacijo, so zagrebški židje oni faktor, ki nam je sistematično uničeval valuto ter že samo s tem jemal notranji in zunanji kredit države, na ta način pa neznanjsko pospeševale destruktivne in defetistične elemente v naši kraljevini. V zadnjem času so uprizorili nekateri zagrebški židje novo, dalekosežno akcijo za izmizovanje in izsesavanje ljudstva. Trgovci usnja Bernstein v Zagrebu je z ožjim krogom drugih židov ustanovil eksploatacijsko družbo za strojno robo. Vrgel se je na vse one vrste usnja, ki ga ljudstvo neobhodno potrebuje v jeseni in za zimo. Po svojih agentih, ki jih je razposlal po državi, je pokupil malone vse zaloge podplatov in močnega gornjega usnja z namenom, da postane na ta način diktator za cene te robe. Desetmilionjske vsote je ta čedna družba porabila, da je mogla postati neomejen gospodar v usnjari trgovini. Njej je izročila vse zaloge, v kolikor jih ne hrani sama, tudi usnjarska industrija v Sloveniji, tako da so naši čevljarji v času, ko je sezona za kritje potrebščin obutva, ali brez blaga, ali pa stoji pred kolosalnim poviški cen. Še pred dobrim mesecem so stali čevljarji glavni usnjeni deli za par čevljev okoli 125 Din, danes presegajo isti izdatki že 300 Din, prav v kratkem utegnejo priti na 400—500 Din. Kje so se ostali sestavni deli za čevlje in kje čevljarstvo dobljamo se katastrofalni draginji v obutvi in to po zaslugi brezvestne zagrebške židovske družbe gosp. Bernsteina. Kako je njegova spekulacija vplivala na trg usnjene blaga, naj služi le nekaj podatkov.

Težki podplatji so stali meseca julija še okoli 42-5 Din 1 kg, sedaj znaša tovarniška cena za isti izdelek 75 Din, a blaga po tej ceni sploh ne dobijo. Obrezani podplatji (krupon) so stali koncem junija 60 Din, na velesejmu

so se prodajali isti podplatji po 146 dinarjev. Vrhno usnje (kipsi) so se prodajali koncem julija po 90 Din, pred par dnevi je bila cena istemu blagu 132 Din. Ravnotako kot za čevljarstvo usnje, rastejo cene tudi za jermen, usnje. Usnje za komate n. pr. ni stalo meseca julija niti 50 Din v tovarni, sedaj se zahteva za ravno isto robo že 90 Din. Kakor že povedano, so vse nove cene danes le pesek v oči malega trgovca in konsumenta, ker se usnja sploh ne dobi. Vsi veliki spekulanti z židom Bernsteinom na čelu, zadržujejo zaloge usnja, jih nakopičujejo in skrivajo iz spekulacije še na višje cene. Le deloma se že vrši veleznimiv in veleznatični proces, da prihaja v naše trgovine z usnjem iz Zagreba ono blago, ki ga je g. Bernstein pred kratkim dobil iz naših usnjarskih tovarn. Razume se, da s kolosalno diferenco v cenah. Dejansko se več ne vé, ali so tega hudoledskega manevra, s katerim se usnje navičajajo cene, bolj krivi Bernsteinovi, ali oni tovarnarji, ki so Bernsteinu prodali zaloge usnja. Naj je stvar taka ali taka, tako ne gre več naprej. Vlada ne more mirno gledati razbojniškega plečkjanja in ne more mižati, če na tak eklatantno hudoledski način ljudstvu dorejo za ustrojeno — živo kožo. Zagrebški Bernstein spada po vsej pravici na večala. Zima trka na duri, otroci in odrasli so bosi. Ni večjega hudoledstva, kot da v takih razmerah par velekapitalistov iz bednega naroda sesa nezaslužene milijone.

Tudi za Slovenijo velja zakon o pobijanju draginje. Zakon je navzlic vsem pomanjkljivostim dosti dober, da je mogoče z njim obrežuspešiti take manipulacije kot jih je pri nas uganjal zagrebški žid Bernstein. Ali gospod pokrajinski namestnik, odnosno policijska oblast, v kojih delokrog spada izvrševanje zakona o pobijanju draginje, res nima časa in smisla, da bi ščitila najvitalnejše interese prebivalstva; kajti sicer bi ne bilo mogoče, da bi bili ljudje izročeni židovskemu razbojništvu na milost in nemilost.

Srbski seljaki v mariborski oblasti

V nedeljo so se pripeljali srbski seljaki, ki se nahajajo na potovanju po Sloveniji, da poznajo naše gospodarske institucije, v Celje, kjer so bili izredno prisrčno sprejeti. Na kolodvoru jih je pozdravil župan dr. Hrašovec. Kmetje so si najprej ogledali mesto, nato pa se razdelili v tri skupine: prva je odšla v Šoštanj, kjer jo je pozdravil župan in pa v Velenje, kjer jo je pričakovali rudarji z godbo. Povsod so bile hiše okrašene z zastavami, v Velenju je bil postavljen tudi slavolok. Druga skupina je odšla v Zalec, kjer je bila navdušeno sprejeta od župana in šolske mladine, tretja pa je ostala v Celju in posetila od tam Vojnik in Petrovce. Zvečer se je vršila v Narodnem domu skupna večerja, med katero je svirala godba. V pondeljek zjutraj so se seljaki pripeljali v St. Jurij ob južni železnici, kjer so jim priredili naši kmetje veličasten sprejem. Za obzino jih je pozdravil župan Altman (SLS) za kmetijsko solo ravnatelj Bele, nakar so si seljaki ogledali razstavo živine in poljedelskih strojev. Opoldne je bilo kosilo, katerega se je udeležilo veliko domačih kmetov z ženami in se je med vsemi razvila prav bratska zabava. Popoldne so odšli seljaki v Rogasško Slatino. V Grobelnem jih je pričakoval z zelenjem okrašen vlak; domače prebivalstvo jim je priredilo ob vsej progi navdušene ovacije. Prisrčen sprejem je bil zlasti v Šmarju pri Jelšah. V Rogasški Slatini je pozdravil srbske brate najprej

kmet Zurman, nato pa župan Bizjak in ravnatelj zdravilišča dr. Šterk. Seljaki so si ogledali zdravilišče in se tudi kopali, zvečer pa je bila v Zdraviliškem domu domača večerja, na kateri je Srhom napil župan Roškar (SLS). Sploh je treba priznati, da so naši kmetje brez razlike strank svoje srbske tovariše povsod navdušeno aklamirali, le duhovščina se je držala ob strani.

Danes dopoldne so se pripeljali srbski seljaki v Maribor. Na kolodvoru je bilo poleg zastopnikov oblasti tudi precej občinstva. Pozdravil jih je imenom občine župan Grčar, za sprejemni odbor dr. Rosina, za kmetijsko podružnico gosp. Majcen (SLS), imenom kmetov posestnik Lipošek (SKS). Za prisrčen sprejem se je zahvalil vsem inspektor Radovanovič, Seljaki, ki ne kažejo še nobene utrujenosti, so si ogledali obrtno razstavo, za katero so pokazali mnogo zanimanja, vpraševali za razne informacije in si beležili naslove. Z njimi potujejo tudi po članica SKS, Drogenik in Mrmolja in načelnik oddelka za kmetijstvo v Ljubljani g. Sanein. Po obedu v Narodnem domu, ki so se ga udeležili tudi razni mariborski uradniški uradniki, so si seljaki popoldne ogledali vinarsko in sadjarsko solo, kjer so se divili praktični urejenosti. Bili so tamkaj tudi pogosteni. Zvečer so posetili vinsko razstavo. Jutri se odpeljejo v Falo, nazaj grede pa obiščejo še Ruše, kjer se jim pripravlja slavnosten sprejem.

GABRIJELA ZAPOLSKA: Ljubezen na počitnicah

Roman.

Gospodinja je prevdarjala. V njenih možganih se je odigravala prava tragedija. Ako reče premalo... ali reče preveč... vedela ni, kaj bi... Stevilke so se z jadrno hitrico podile po njeni glavi. Končno je dejala:

— On ponuja osemdeset.

— To je drago, več kot sedemdeset ne dam.

Gospodinja pa je že spoznala, da hoče gospa imeti sobo na vsak način. Obžalovala je, da ni zahtevala sto kron.

— Ne, ne! je rekla ter kakor nevede ogledovala peč. Za devetdeset kron se lahko naselite v sobo!

— Kako, da devetdeset! Saj ste vendar rekli, osemdeset!

— Ne morem drugače! Gospod bi bil dal sto.

Z dvorišča sem je donelo žvižganje polke. To je pospešilo Tuskinjo odločitev.

— Dobro torej, tu imate dvajset kron.

— Postrežbo pa računam posebej.

— Kako to?

— I no, če bi imela še enega gosta, bi plačal tudi postrežbo. Tako pa imam izgubo, ker boste stanovali zaimej in spredaj.

— Pa naj bo. — poklile že enkrat!

Gospodinja je premišljevala, kako bi mogla še kaj izžeti, a ni rekla ničesar; njen notranji instinkt jej je dejal, da ne sme strune preveč napenjati.

Pol ure pozneje je prevzela Tuska verando. Pregrnila je mizo s pestrim prtom, ki ga je kupila v Krakovu na cesti od nekega žida, pokritega s fosom. Na mizo je postavila kmetijski vrš s šopkom smrekovih vejic. Gospodinja je privlekla izpod strehe japonsko laterno in barometer, ki ga je ostavil pri njej poslednji jetični gost.

— Tu, vzemite in obesite, da boste imeli lepo. — je dejala velikodušno.

Končno je bilo vse lepo urejeno. Tuska je razprostrla še bel solnčnik ter je sedla na verando. Neobhodno potrebni ležalniki je hotela še kupiti. Glavo si je pikantno ovila z novim šalom in vzela v roke *«Journal d'une femme de chambre»*.

— Naslova s ceste ne morejo čitati. — si je mislila, *«na žoltem ovitku pa 'odo ljudje spoznali, da čitam francoske romane v originalu.»*

Tako sta se Tuska in Pita na verandi, okrašeni s preprogi in smrekovimi vejicami, izpostavljali pogledom mimoidočih. In ta parada je bila glavna točka njenih misli. V veliki vročini in v prahu, ki se je vzdigal s ceste, bi bilo sicer mnogo pametneje iti v gozd, kjer je balzamični vonj oživiljal dih.

Ali kdo bi mogel v gozdu občudo-

Politične beležke

+ Izvozna carina na govedino in kožo. Zveza industrijev je vložila na ministrstvo za socialno politiko nujno predstavko, v katerih interesu domače kožarske industrije zahteva, da se zabrani izvoz govejih kož. To vprašanje je bilo v ministrekem svetu v zadnjih sedaj opetovano na dnevnem redu. Minister za socialno politiko g. dr. Gregor Jerjavc je v predlogih za reformo izvoznih carin z ozirom na protidraginjsko akcijo zahteval zvišanje izvozne carine na živo živino, da se odpravi sedanja anomalija, da je izvoz kož bolj obdačen, kakor izvoz živine, da je torej bolj zrel produkt obremenjen z večjo izvozno carino, kakor bolj surovi. Vseled tega položaja se sedaj še bolj izplača izvoz žive živine. Proti predlogu, da bi se izvedla regulacija izvoznih carin na živino, se je pa uprl minister poljoprivrede g. Pucelj, navajajoč, da je vsled pomankanja krme poljedelec že itak v težkem položaju in prisiljen prodajati živino pod ceno. Temu stališču so se pridružili tudi nekateri ministri radikalne stranke, vsled česar je bilo sklepanje odloženo in je za enkrat ostala stara situacija. Ako bi se sedaj izvela zabrana izvoza kož n. pr. potem prohibitivno izvozne carine, bo še v večji meri vidno favoriziranje izvoza žive živine. Na drugi strani pa rastejo cene usnja v taki meri, da se mora celo vprašanje zopet postaviti na dnevni red. Seveda treba priznati, da je glavna krivda za visoke cene usnja — na poti od producenta h konsumentu.

+ *«Riječ» o shodu javnih radnika.* Zagrebški *«Riječ»* piše, da po najboljšem prepričanju in sodeč po resolucijah, ne donosa zbor javnih radnika stvarno čisto nič novega. Manifestacije za državno edinstvo in za jugoslovanstvo so vedno potrebne. Ideja o ravnopravnosti vseh treh plemen tudi ni nova. Ako se govori o hegemoniji, je demokracija niso krivi, pač pa one hrvatske stranke, ki sabotirajo parlament. Na shodu se je govorilo o slabi administraciji, o uradništvu, o korupciji itd. Tudi režijske stranke se brigajo za te stvari. Odpomoč proti po-vojnemu zlom prihaja na žalost le počasi. Kar se tiče sporazuma med Srbi in Hrvat, ki je ena od osnovnih misli kongresistov, vprašuje *«Riječ»*: *«S katerimi Hrvati? Z demokratskimi? Ali z blokom in Radićem? Kako, ako so se nekateri glavni govorniki izjavili proti bloku in Radiću?»* *«Riječ»* piše dalje: *«Na kongresu nismo čuli baš nič jednega od onih Hrvatov, ki so dose-đali bili proti državnemu in narodnemu jedinstvu. Vidali in čuli smo samo one, ki so tudi dosedaj več ali manj govorili o ujedinijenju, kakor večar. Pa koga je kongres osvojil? V jedru — vse je ono plod dela in propagande Demokratske stranke. Zato so bržčas tudi tako burno pozdravljali baš predstavnike te stranke...»* *«Riječ»* meni, da stoji za splošnimi, tako poznatimi frazami o sporazumu, o večnem političnem miru, nekaj povsem drugega. Ta igra pa ča se ne bo dala dolgo za-držati tako maskirano.

+ Zakaj je bil Svetozar Pribičević proti zagrebškemu sestanku? Osijski *«Jug»* pričakuje razgovor s Svetozarom Pribičevićem, ki je med drugim zavzel svoje stališče tudi napram kongresu javnih radnika v Zagrebu takole: *«Vse demokratske organizacije na Hrvatskem smatrajo enodušno, da je ta kongres naperjen proti demokratski stranki v teh krajih. Sestanek pri-rejajo ljudje, ki so znani sovražniki demokratske stranke in kateri vodijo že več kot leto dni v svojih glasilih kampanjo za revizijo ustave. Razen tega agitirajo sklicatelji sestanka med tamošnjim svetom, da vodim jaz velesrbsko politiko, a oni, da hočejo na-praviti sporazum s Srbijanci preko de-mokratskih glav Srbov in Hrvatov v dotičnih krajih. Mislite si lahko, kako razume demokratska stranka zagreb-*

ški kongres, ko je bil moj govor na splitskem zboru proti temu kongresu sprejet z največjim navdušenjem. V ostalem vodijo sklicatelji tega kongre-sa več kot dve leti osebno in politično kampanjo proti demokratski stranki v onih krajih.»

+ *Rajtguzen v «Slovenčevu» redak-ciji.* Včerašnji *«Slovenec»* priobčuje na uvodnem mestu *«Odgovor učiteljskemu parlamentu»*, ki ga je podpisal *«Kmeti ki oče»*. Koncem tega spisa piše člankar, da se *«kaže najnujnejša potreba, delati na to, da se čim preje ustanovijo za katoliške otroke kato-liške šole in se ločijo katoliški učite-lji od svobodomiselnih.»* *«Slovenec»* pristavlja, da objavlja uvodnik *«Kmeč-kega očeta»* v neizpremenjeni obliki, ker *«tako najbolj odseva resnično mišljenje našega ljudstva.»* Kakor se nam poroča, je obiskal v pondeljek *«Slovenčevu»* redakcijo pristen Rajt-guzen iz polhovgrških hribov, da lastnorочно izroči preč. duhovščini za včerašnjega *«Slovenca»* uvodnik, ki začenja *«atako zoper državno šolo sploh.»*

+ *Prisega s figo v žepu.* Včerašnja *«Jugoslavija»* prinaša od posl. Ivana Deržića uvodnik o kongresu v Zagre-bu. V tem pravi predsednik NSS, je tisočglava množica zborovalcev so-glasno sprejela predloženo resolucijo ter prisegala na bratski sporazum, mir in red v državi, enakopravnost in so-cijalno pravico. Na tretji strani istega lista pa najdemo med političnimi vest-mi celo vrsto najgrših natoleevanj in obrekovanj, ki onemogočujejo sploh vsak sporazum v dostojni družbi in ki ne morejo nikdar med narodom roditi niti miru, niti reda. Videti je, da so narodno - socialni junaki na zagrebš-kem kongresu držali figo v žepu, ko so prisegali na predloženo resolucijo. Zavedali so se najbrž, da NSS nima pri *«Jugoslaviji»* nobene besede in da je njen komandant gosp. Kamenarovič, ki pa piska na resolucije kongre-sa, ker ima glasila konpesistov *«Slo-bodno Tribuno»* in *«Jugoslavija»* v svojih rokah.

+ *Lord Cecil o zunanji politiki naše države.* Znaní angleški državnik lord Cecil je imel dne 6. septembra na ple-narni seji Zveze narodov, ki zboruje sedaj v Zenevi, velik političen govor, v katerem je priznal omenjal zlasti zunanjo politiko naše kraljevine. Na-glašal je med drugim, da je ureditev razmer na Balkanu samo zasluga pa-metne politike državnikov Jugoslavi-je. Le tej politiki se je tudi zahvaliti, da so postali odnosi z Albanijo nor-malni. Pred 20. leti, je rekel lord Ce-cil, nikdo v Evropi ni mogel niti mi-sliti, da bi balkanski narodi mogli ke-daj sami urediti svoje stvari na tako zadovoljiv način. Priznanje lorda Ce-cila je v tem več vredno, ker ga doslej nismo mogli šteti med svoje prijatelje in je pred letom dni Anglija na pod-lagi italijanskih informacij nastopala na zboru Zveze narodov proti nam kot obtožiteljica.

Sport

MEETING ZA LAHKOATLETIČNO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE dne 9. in 10. sept. v Zagrebu.

Meetinga, ki se je vršil na igrišču Haška v Maksimiru, se je udeležilo 42 atletov iz cele Jugoslavije, izjemši področja vojv. atl. saveza, ki je prireditelj ignoriral, kot protest proti nepravilni postavi reprezentance za Prago, v kateri, kakor znano, Slovenci sploh niso bili zastopani, a so kljub temu varovali sportno disciplino in sledili pozivu J. A. S. k teknam v Zagrebu. Prvič da startajo Slovenci na meetingu za prvenstvo Jugoslavije, a vendar so se dobro plasirali, zlasti je omeniti nepričakovano senzacionalno zmago Perparja nad Popovičem in krasen tek Bončina na 5000 m, ki se je plasiral kot drugi tik za našim fenomenalnim Stefanovičem. Dosegli so se štirje novi jug. rek. (5000 m, pešhoja 3000, skok v viš., skok ob palici) in trije slov. rekordi (100

metrov, 200 m, 5000 m). Rezultati so sledeči:

100 m (največja konkurenca — 14 tek-movalcev — trije predteki, dva semifinale in finale):

1. Perpar (Primorje, Ljublj.) 11.3, 2. Popović (B. S. K. Beograd), 3. Bellen (Hašk, Zagreb).

200 m: 1. Perpar 23.6, 2. Popović, 3. Bellen.

400 m: 1. Kojić 56 (Hašk, 2. Bellen, 3. Boranić (Marath), Zagreb).

800 m: 1. Butković (Conc. Zagr.) 2.12, 2. Hlebec (Marath. Zagr.), 3. Hirsch.

1500 m: 1. Butković (Conc.) 4.32, 2. Stefanović (Jugosl. Beogr.), 3. Bončina (Jadr. Lj.).

5000 m: 1. Stefanović 17.23 (jug. rek.), 2. Bončina 17.24, 3. Praunseis (Jadr.).

Pešhoja 3000 m: 1. Dobrin (Hašk) 15.45 (jug. rek.), 2. Škrajner (Primorje), 3. Baš-in R. (Primorje).

Zapreke 110 m: 1. Jakupić (Hašk) 17.8, 2. Buković (Marath), 3. Zgaga (Marath). Jakupićev rezultat ne more biti verifi-ci-ran kot rekord, ker je podrl dve zapreki.

Stafeta 4 x 100 m: 1. Hašk 47.4, Ma-rathson, 3. Macabi. Stafeta Primorja (Per-par — Devetak — Miani — Valtrič), ka-teri so zagrebški listi prerokovali zmago, ni nastopila.

Skok v višino: 1. Jakupić (Hašk) 1.64, 2. Zgaga (Mar.) 1.64, 3. Leandrow (Hašk) 1.60. Zgaga izven konkur.: 1.70.5 (nov jug. rek.).

Skok v daljavo: 1. Schlesinger (Hašk) 6.15 m, 2. Zgaga 5.61, 3. Hirschler.

Skok ob palici: Kovačić (Hašk) 3.01 (jug. rek.), 2. Friderich (Hašk).

Troskok: 1. Jakupić (Hašk) 12.59 m.

Krogla: 1. Poluga (Jugosl. Beogr.) 11.36, 2. Gašpar (Hašk) 10.40, 3. Leandrow.

Disk: 1. Poluga (Jugosl. Beogr.) 32.60 metr., 2. Gašpar, 3. Friederich (oba Hašk).

Kopje: 1. Gašpar 47.30 m, 2. Valente-ković (Hašk) 43.30, 3. Leandrow.

Kladivo: 1. Gašpar 32.69 m, 2. Poluga 31.95, 3. Leandrow.

Prvo mesto je dosegel Hašk z 75 toč-kami in s tem dobil prehodno darilo me-sta Zagreba v trajno posest, sledilo kot drugi in tretji Jugoslavija, Beograd z 23 in Primorje Ljubljana z 14 točkami. Na sedmem mestu je ljubljanski Jadran z 5 točkami.

Prihodnje leto se bo vršilo tekmovanje v Ljubljani.

V nedeljo, 17. t. m. se vrši v Ljubljani na igrišču S. K. Ilirije reprezentančna nogometna tekma med podsavezama Za-greb — Ljubljana. Tekma bi se imela vršiti že prošlo nedeljo, toda se je morala radi raznih ovir preložiti na nedeljo 17. t. m. Izgledi za časten rezultat s tem iz-bornim teamom niso najlepši; gotovo pa je, da bo skušalo moštvo ljubljanskega podsaveza izvozovati čim ugodnejši re-zultat.

Sparta (Praga) : Rapid (Dunaj) 2 : 1. Borba med starima nasprotnikoma je končala v nedeljo v Pragi zopet po ostrem boju z zmago Pražanov.

Nedeljske tekme na Dunaju: MTK (Bu-dimpešta) : Amateure (Dunaj) 0 : 3 (0 : 2). 20.000 gledalcev. — Kicker (Würz-burg) : Hakoah (Dunaj) 4 : 4. *Prvenstvo 1. razreda:* Wiener Sportklub : WAC 3 : 5. Rudolphshügel : Vienna 1 : 0. Wacker : WAF 5 : 0. Admira : Hertha 2 : 2.

Prosveča

Šentjakobski gledališki oder v Ljubljani, Florijanska ulica 27, I. nadst. otvo-ri sezono 1922/23 v soboto dne 16. sep-tembra s proslavo spomina desetletnice Askereve smrti. Na sporedu je spomin-ski govor (g. Rudolf Binter), deklamacije in recitacije iz Askerevih poezij (gđ. Madže Petričeva in g. Ante Guidovec), enodejanka *«Red sv. Jurja»*, spisal An-ton Askere. Na večeru nastopi prvič nov-oustanovljeni šentjakobski salonski or-kester pod vodstvom g. Danila Bučurja. Čisti dobiček je določen Askerevem spomeniku. Ves program se ponovi v ne-deljo. Začetek vseslej ob 8. uri zvečer. Predprodaja vstopnic v kavarni Zalaz-nik.

vsaj mogla pokazati svoj prezir. Ne-hote ga je spremljala z očmi, ko se je oddaljeval po belem traku ceste.

— Le kam tako hiti? — je razmišlja-la... — Morda h kaki igralci v vas, ali... — Pred njenimi očmi se je po-javila kmečka kočja. Na pragu je se-delo krepko, bujno dekle kratkega života in dolgih nog v pestrem krilu in bogato izvezenem jopiču. To je bila *«najlepša»* devotjaka, kajti imela je črne oči, bele zobe in blesteče lase. In vsa je bila kakor mlada smreka, dehteča po smoli in kljubujoča vsaki nevihti... Do te kočje, k njej morda biti smeli mladenič tako podjetno...

Tako je razmišljala Tuska, in po-lični pod pudrom se je razlil rožnat oblak.

Kar nakrat je priletelo nekaj na mizo med njo in Pito, oskočilo, prevrnilo vrš s smrekovimi vejicami in se strk-ljalo na tla.

Bila je žoga Warohlakowskih de-klet.

— To je naredila namenoma, — je de-jala Pita resno.

— Ali si videla?

— Da, mama! To je najmlajša. Ze-davno so gledale semkaj in šepetale med seboj.

Nad vse pričakovanje je ostala mati docela mirna, in videti je bilo, da razglablja nekaj. Hotela je upo-ra-biti to priliko, da se približe seznanj-tu damo na verandi. Kdo vé, če ni bil to res premišljen napad teh dam.

— Pokrij si klobuk, Pita, — je dejala končno, — in prinesi tudi meni klobuk in žaket.

Deklica je poslušno vstala ter pri-nesla zahtevane stvari. Potem sta na-merili svoje korake k vili *«Levkoni»*.

Dama v velvetu in serija Barissonk so videle, kaj se pripravlja in so obo-ko čakale *«Me, Galicijanke, smo po-nosne in se spoznamo na varšavsko domišljavost»*, je dejala gospa.

Tuska je nabrala usta v najprijaz-nejši nasmeh: *«Ena izmed gospodičen je nehotoma vrgla žogo na našo ve-rando. Na poti v mesto sva hoteli mali sosedji vrniti njeno lastnino.»*

Gospa Warohlakowska se je dvigni-la iz ležalnika.

— Jako sem vam hvaležna in vas pro-sim odpuščanja zaradi nepaznosti mo-jih deklet... Pa saj razumete... na deželi... na počitnicah... —

— O, da... sicer pa ima mladina svoje pravice.

Merile so se z očmi. Na eni strani provincialni tip Warohlakowskih, na drugi simpatični in dražestni pojavi Tuske in Pite. Vršila se je obojestr-an-ska cenitev, kakor da se hočejo za-staviti v zastavljalnici. Ocenile so druge drugim obleko, roke, klobuke, zobe, notranjo vrednost, moževne do-hodke, množino duha, se vsesale v na-pake in so z ostrimi očmi našle črne pike na nosu, pege na licu, zlato plombo v zobeh in praznine v inteli-genci.

* General Gambetta v Beogradu. V Beogradu se mudi te dni francoski general Gambetta, poveljnik afriških čet na solunski fronti v svetovni vojni, ki je s francosko konjenico po prebitju solunske fronte prodrl prvi v istočno Srbijo in do Donave. General Gambetta je prišel kot naš veliki prijatelj, da se enkrat obišče svoje vojne tovariše v Beogradu. Posetil je najprej vojnega ministra, generala Miloša Vasića.

* Izlet društva «Pravniki» v Celje. Na praznik dne 8. septembra je društvo «Pravniki» v Ljubljani priredilo po prevratu prvi družabni izlet v naše starodavno Celje. Bila je lepa prireditve, katere so se udeležili ne le slovenski, nego v šestem številu tudi hrvaški pravnik. Izlet je bil zamišljen v svrhu spoznanja pravnih krogov in je popolnoma dosegel svojo svrhu. Izven celjskih izletnikov je bilo nad 80, med njimi tudi najvišji uradni sodne uprave Slovenije in Hrvaške. Po pozdravu na kolodvoru so šli gostje v mesto, ena skupina je odšla na Miklavžev hrib, druga v mestni park. Vsi so hvalili lepo lego mesta in krasno okolico. Pri skupnem obedu v hotelu «Union» je pozdravil goste mestni župan dr. Hrašovec. Popoldne je večina gostov izletela v Zalec, manjši del pa na Stari grad. Večerni vlaki so odpeljali goste iz Celja.

* Vojaška služba učiteljev. Kakor poročajo iz Beograda, je vlača ukrenila, da smejo učitelji parcielno osušiti svoj rok v vojski in sicer od 1. junija do 1. oktobra vsakega leta. Obenem je bilo sklenjeno, da se učitelji za čas vojaške službovanja ne razrešijo svoje dolžnosti.

* Razstava umetniških otrok v Zagrebu preložena. Kakor smo že opetovano javili je zagrebško umetniško društvo «Proletni salon» nameravalo dne 3. septembra otvoriti razstavo umetniških del otrok iz vse kraljevine. Ta razstava se pa odprla šele dne 4. marca 1923. Razlog teh preložitvi je razum v tehniških težavah ta, da bi sedaj ne bile vse pokrajine tako zastopane, kakor si je to odobral zamenjati. Kakor smo že javili bi moral razstava obsejati dela naših otrok iz vse države, ker ima vsak kraj svoje posebnosti, ki delujejo na umetniški razvoj otroškega duha. Razstava bo nudila deci priliko, da tekmuje doma in v šoli, v vasi in v mestu s svojimi deli. Ako bodo naši starši in učitelji obrabali dovolj pozornosti na to velezanimivo podjetje, se more pričakovati, da bo vsak kraj zastopan ter da bo pokazala karakteristične posebnosti vsake pokrajine. Otroška nepokvarjena fantazija bo prožila množico, da spoznamo najpristnejše oblike — četudi v kali — na nekaterih sloni naša prava narodna umetnost, ki se izraža v tkaninah, vezivu, rezbarstvu, v pesmi, pripovedki itd. Posebno opozarjamo učitelje, starše, in prijatelje mladine naj se zanimajo takoj začetkom šolskega leta za to, da naberejo gradivo za to razstavo ter naj ga pošljejo na adresu «Proletnega salona» v Zagrebu (Mica 54).

* Kaj je s ponavljalnimi izpiti iz dveh predmetov? Oče srednjšolca nam piše: Pred kratkim je Vaš list priobčil notico, iz katere je bilo razvidno, da bodo učenci srednjih šol, ki imajo iz dveh predmetov nezadostno oceno, pripušteni k ponavljalnemu izpitu iz teh predmetov. Marsikateremu očetu in marsikateri materi je ta notica vzbudila nado, da bo sin končno vendar «izdelal» in gotovo so tudi drugi kakor jaz napeli vse moči ter uporabili še zadnji čas za ponavljanje stvari z otrokom. Drugi so si pa vzeli instruktorja ter žrtvovali v ta namen velike vsote. Danes je že vpisovanje v šole, a uradne potrditve. Vaše notice še ni. Prizadejta starši čakamo s skrbjo na potrditve omenjene vesti, prepričani, da bi ustrezala taka človekoljubna naredba tudi pedagoškim zahtevam. Glede teh naj se blagovoljno merodajni krogi prestaviti v duševno stanje učenca, kateremu bi izgubljena nada po dveh največjih naporih uničila veselje za šolo in katerega bi moralno mnogo bolj ubila, kakor če omenjene vesti ne bi bil čital. Naj bi višji šolski svet čimprej javil, kaj je na stvari — Eden prizadetih očetov.

* Himen. V nedeljo dne 10. septembra se je poročil na Brezjah g. Vinko Stopar nadučitelj iz Velenja z gđ. Cirilo Ježovnikovo, hčerko ugledne narodne obitelji iz Velenja. Novoporočencema obilo sreče!

* Himen. Poročil se je g. dr. Mirko Černič, primarij javne bolnice v Mariboru z gđ. Mici Ruprechtovo.

* Poroka. V Krškem se je dne 9. septembra poročil tamošnji župan g. Joško Pfeifer z gđ. Stefko Rumpretovo, hčerko tamošnje vengledne meščanske rodbine. Na predvečer poroke je sokolska fanfara svojemu ustanovitelju in kapelniku priredila serenado in zaigrala tri nove izvirne komade, nevesti pa je povski zbor krške «Glasbene Matice», za katero ustanovitev ima g. Pfeifer največje zaslug, zapel kot podoknico tri krasne pesmi. Ob poroki jima je sviral v cerkvi krški salonski orkester. Vse glasbene točke je spretno vodil g. Vekoslav Čander. Na predvečer kakor tudi na dan poroke je streljanje iz topičev označilo krškemu meščanstvu in okolici, da se poroki velezaslužni in priljubljeni Joško z isto tako spoštovano in priljubljeno Stefko. Novoporočencema obilo sreče.

* Marija Klepec. Včeraj je po dolgi mučni bolezni umrla gospa Marija Klepec, roj. Mišič, mati znanega ljubljanskega odveta g. dr. Josipa Klepeca. Naše najiskrenejše sožalje!

* Smrtina kosa. V pondeljek ponoči je umrl v Ljubljani po dolgotrajni bolezni g. Fran Letnar, marljivi član «Ljubljanskega Zvona». Bil je star komaj 33 let. Blag mu spomin!

* Ne hodite na Westfalsko! Prejeli smo: Zadnji čas se izseljuje mnogo jugoslovanskih državljanov, zlasti iz Slovenije in Hrvaške, na Westfalsko, kjer iščejo dela v rudnikih ruhrskega področja. Ker si večina teh delavcev ne preskrbi potrebnih listin (o državljanstvu i. dr.), so izpostavljeni vsem mogočim neugodnostim in šikanam od strani nemških oblasti. Pokrajinska uprava za Slovenijo je dooznala, da so na delu nekateri brezvestni agenti, ki dajejo našim delavcem krive informacije o razmerah v Nemčiji ter jih skušajo tjakaj izvesti z namenom, da pridobijo za zapadnonemške rudnike cenene delavske moči. Delavstvo se pred temi elementi najresneje svari. Po prejetih obvestilih je stanje naših delavcev na Westfalskem dovolj kritično ter se slabša od dne do dne, tako da zapuščajo trumoma naši rudarji deželo in si iščejo dela v sosednjih državah ali pa se vračajo v domovino. Kdor bi pa kljub temu hotel iti na delo v rudnike ruhrskega področja, se opozarja, naj ne gre na pot brez zadostnih denarnih sredstev in brez pravičnega potnega lista, ki ga izdajo pristojne jugoslovanske oblasti in ki mora biti opremljen z vizom nemškega zastopnika v naši kraljevini ter brez drugih potrebnih listin, kakor domovnice, krstnega lista itd.

* Izancem — bratom Sokolom in sestram Sokolicam bratski: Zdravo! Jakob Bolha in Ivan Kosmač, mornarja na minonoscu «Jastrebo», Tivat, Dalmacija.

* Birma v Trbovljah. Pišejo nam iz Trbovelj: Sprejem škofa dr. Karlina ob birmi prošle soboto je bil nad vse klavrn. Dozdevalo se nam je, kakor da bi sprejemali kakega hribovskega duševnega pastirja, ne pa designiranega škofa lavantinskega. Naš dopis je tako vplival na duhovne gospode, da niso niti na svojem društvenem domu, niti na klerikalnem konzumu razobesili zastav, kar stori sicer za vsakega klerikalnega kričarja, naj pride od koderisibodi. K sprejemu so prišli trije bojazljivi Orli in šest prežalostnih Marijinih devic. Odsotna pa je bila celokupna šolska mladina z učiteljskim, pri takih prilikah neizogibno gasilno društvo in trboveljsko občinstvo sploh. Pač pa sta stala med grlo gledajočimi kaplani občinski gerent in šolski ravnatelj.

* Zdravstveno stanje v Ljubljani. Glasom zdravstvenega izkaza se je v mestni občini ljubljanski v dobi od 3. do 9. septembra narodilo 30 otrok (16 moških in 14 ženskega spola), umrlo pa je 12 moških in 8 žensk, torej skupaj 20 oseb in sicer: 3 za jetiko, 3 za življenjsko slabostjo, 2 za možgansko kapjo, 2 za rakom, 1 za otroško vročico, 1 za zastrupljenjem rane, 1 za srčno hibo, 5 vseh drugih naravnih smrtnih vzrokov, 2 oseb pa vseh slučajne smrtne poškodbe. Na naležljivih boleznih so obolele 3 osebe: 1 za škrlatno, 1 za grižo in 1 za otroško vročico.

* Neverjetno, da se dobi v Jugoslaviji fotograf, ki spravlja v promet razglednice s sliko Krna z napisom Kobariid-Caporetto Monte nero. Take razglednice ima fotograf Pavlin na Jesenicah. Lahko so mu lahko hvaležni.

* Poštna vožnja Polhov gradec-Ljubljana. Počeniš 16. septembra se iz varnostnih razlogov izpremeni čas poštne vožnje iz Polhovega gradca v Ljubljano. Iz Polhovega gradca bo odhajala pošta ob 14. uri in prispe v Ljubljano ob 17.25. Iz Ljubljane odhaja pošta, kakor doslej — ob 7.10 zjutraj.

* Požar na Vrhniki. Iz doslej neznanega vzroka je prošle nedeljo izbruhnil požar v Trkarjevem kotelcu. Ker je bil kotelc poln sene in slame ter s slamo krit, je bila gasilna akcija seveda brez uspeha. Zgorela je tudi bližnja usnjarska delavnica. Domačim in okoliškim gasilcem se je posrečilo omejiti požar na ta dva objekta, k čemur je zlasti pripomoglo vrško gasilno društvo s svojo motorno brigado.

* Skok z brzovlaka. Na postaji v Poljčanah je skočil predvojašnjem uradnik lesne industrijske družbe «Drava», ki je zaposlen v Zbelovem pri Poljčanah, pa bi se bil moral peljati do Maribora, ker se brzovlak v Poljčanah ne ustavi. Obležal je nezavesten, vendar je pozneje prišel k zavesti in jo je mahnil peš v Zbelovo.

* Jalen pomiloščen. Na smrt obsojenega gostilničarja Jalea s Poljanske ceste je kralj pomiloštil. Zagrebški Stol sod-morice mu je zdaj prisodil 15 let težke ječe. Jalea bodo prepeljali v mariborsko kaznilnico.

* Občni zbor vodmatskega političnega in gospodarskega društva se vrši v soboto, dne 16. septembra ob 8. uri zvečer v gostilni Bizjak, Bohoričeva ulica, z običajnim dnevnim redom. Sodelujočniki se vljudno vabijo, da se istega polnočestvilo udeležijo.

* Volilni imeniki za občinske volitve v Ljubljani so pristašem na vpogled v tajništvo Demokratske stranke. Narodni dom L. med uradnimi urami od 9. do 12. in od 4. do 6. popoldne. Volilci, zanimajte se in pogledajte, če ste vrisani!

Senatu je včeraj predsedoval g. nadsvetnik Mladič, votanta sta bila gg. Kralj in Kaiser. Obtožen je bil Anton Tomažič, da je dne 13. maja 1922 zvečer ob gozdu med Kolovratom in Briškami napadel delce Pavlo Logajeva, ki se je vračala domov, podrl jo na tla ter jo oropal. Dekle je imelo pri sebi samo 10 dinarski bankovec, ki ga ji je vzel Logajeva kot glavna pridnica, vendar pa so njene navedbe šestokrat v protislovju s prejšnjimi izjavami. Vsled pomanjkanja tehtnejšega materiala je bil Tomažič rešen od obtožbe.

URAVNAVA GRADASIČE.

Dne 11. septembra se je vršil po Generalni inspekciji voda v Ljubljani odmerjeni obhod ozemlja in vodne proge Gradašice od Bokavcev do Kolesije ter spodnjega toka Glinšice. da so se določile smernice in obseg nameravane uravnave teh potokov ter izsušitve do sedaj po njih zamočvirjenega sveta v občini Vič, Rožni dolini in Trnovskem predmestju.

Nedavno se je namreč od interesov izvozl pripravljalni odbor vodne zadruge na Viču in v Rožni dolini, katerega naloga je, da oskrbi potrebne načrte in jim izposluje oblastveno dovoljenje in svrhu ustanovitve imenovane vodne zadruge.

Kakor znano imata potoka Gradašica in Glinšica v svojem dolenjem toku, osebno na ozemlju viške občine tako majhen padec, da zamočvirjata vsa ondotna zemljišča, kar ni samo v kmetijsko-kulturnem pogledu skrajno kvarno, marveč škodljivo tudi v zdravstvenem oziru. Vič Glince in Rožna dolina so se v zadnjih letih razvili v obsežna in številno obljubljena predmestja, ki bi morala že davno imeti moderno kanalizacijo. Leto pa je tehnično nemogoča, dokler se ne uravna in poglubi dolenji tok Gradašice in Glinšice. Glavno oviro hitrejšemu odtoku posebnost visoke vode tvorijo jez v Kolesiji, ki je že dolga leta hud trn v peti vseh Vičanov. Vse prošnje in priitobe pa so ostale do sedaj brezuspešne. Posestniki ob Gradašici nad kolizejskim jezem so morali gledati, kako jim delajo vsakoletne poplave na njih zemljiških milijonsko škodo. Sicer rodovitni svet se ni dal kultivirati drugače nego kot travnik in še ti so bili zaradi zamočvirjenja manj vredni. Pri vsakem večjem nalivu je nastopila voda po kletih in tudi po hišah in stanovanjih na Viču ter poplavlja celo državno coto, da so se morali ljudje prevažati z vozi. Preprečila je končno vsako obsežnejše gradbeno gibanje v tem zdravem in idiličnem okolju, kjer bi se dale ustvariti idealne stanovanjske kolonije za uradništvo in delavstvo, kakor to že kažejo poskusi ob Pasjem brodu. Te desolatne razmere je hotela mestna občina ljubljanska nekako petrificirati ter podaljšati menda v večnost s tem, da je hotela popolnoma obnoviti jez v Kolesiji na ljubo ondotnega zanikernega mestnega kopališča, o katerem se je izjavil uradni zdravstveni izvedenec, da bi je bilo treba pravzaprav zapreti, ker se steka vanj po stranskih in industrijskih odpadkih okužena voda. Proti tej nameravi obnovi jez v Kolesiji odločno vsi zainteresirani na delu jim županstvo občine Vič ter zahtevali pri tozadevni obravnavi odstranitev jez v Kolesiji, podarjajoč, da ne gre, gojiti v neposredni bližini mesta umetno močvirje kot igrišče komarjev in ognjéše različnih bolezni kjer bi lahko stali zdravi družinski domovi z plodonosnimi vrtni in rodovitna polja. Mestno kopališče kakor se imenuje ta kloaka, ki se nabira v kolizejskem bazenu, naj se premesti drugam in končno že enkrat zgradi moderno kopališče na Ljubljanci ali Savi kakršna imajo po več drugih, tudi manjša mesta n. pr. Celje, Maribor, Novo mesto, da se ne imenuje Zagreb i. dr. Izgovori, da ni denarja, so prazni, ko je vendar znano, da so se zabijali v kolizejsko takozvano kopališče letno stotisočaki, ki bi se bili lahko porabili za novo kopališče, in se je letos hotelo zopet zabiti v kolizejski jez nič manj nego 145.000 K za njegovo obnovo. Nerazumljivo je bilo zato intranzigentno stališče, ki so ga zastopali pooblašenci mestnega magistrata ljubljanskega, pozabljajoč menda popolnoma, da hoče mestna občina ljublj. si inkorporirati viško občino in da bi zato morala zastopati tudi interese svojih bodočih, pa tudi sedanjih občanov, ki imajo zemljišča v tem delu mesta.

Sokolstvo

Sokol I. v Ljubljani naznanja svoje-mu članstvu, da se vrši od srede dne 13. septembra naprej telovadba članov na realni gimnaziji. Pričetek ob 8. uri zvečer. Zdravo! — Prednjaški zbor.

Ljubljanski Sokol poziva članstvo, da se udeležijo pogreba brata Franca Letnarja ob 5. uri popoldne izpred hiše št. 25 na Dunajski cesti na pokopališče k Sv. Križu.

Vedro gledališče in varieté «Deveta dežela» v hotelu Tivoli. Danes zadnja predstava s sledečim sporedom: 1.) Zbor bratov Zajcev; 2.) Osem ceklic, jaz pa sam; 3.) Gora ni nora (novo besedilo); 4.) Tango smrti; 5.) Ratoplan (novo); 6.) Mme. Lulu; 7.) Častuški (novo); 8.) Vous dansez Marquis; 9.) Novi «dances modernes» gg. Edit in Gaillard. Ob slabem vremenu se predstava vrši v dvorani. Začetek ob 20.30.

H. WENDEL O LJUBLJANSKEM SEJMU.

Znani prijatelj Jugoslovancov Hermann Wendel, ki si je sam ogledal Ljubljanski veliki sejem, je napisal o tem v «Prager Presse» med drugim nastopno:

Dve okolnosti sta predvsem, ki vsposobljata slovensko prestolico Ljubljano za prireditve jugoslovanskih vzorčnih sejmov. Prvi je mesto po svoji legi, ker se nahaja nedaleč od avstrijske in italijanske meje, važno kot pretovorna postojanka za trgovino z inozemstvom, drugi pa tvori Ljubljana naravno gospodarsko središče Slovenije, ki je industrijalno najbolj razvita pokrajina Jugoslavije. Letošnji veliki sejem sta otvorila trgovinski minister Osman Vilović in delavni predsednik sejskega odbora Bonač. Simpatičen nagovor je imel tudi generalni konzul češkoslovske republike dr. Beneš. Na ljubljanskem sejmu je predvsem zastopana slovenska industrija. Sicer tudi hrvaška industrija ni slabo zastopana; tudi Bosna, Dalmacija ter Vojvodina ne manjkajo s posameznimi svojimi izdelki, toda od okrog 450 razstavljalcev vendar 4 petine zavzemajo slovenske tvrdke in to ne samo iz Ljubljane, temveč tudi iz Maribora, Celja, Jesenice in drugih manjših ali večjih krajev, v katerih je industrija pogotila korenine čisto iz zadrugištva, ki je pri Slovenih zelo razvito. Prvi in splošni utis velikega sejma, ki je namreč v vrsti paviljonov na prostoru, za polovico povečanem od lanskega leta, nudi sliko naroda, ki se zdaj po svoji narodni osvoboditvi vstrajno trudi za svoj gospodarsko neodvisnost od inozemstva. Kdor je morla viden Balkana v njegovem znanem slabem pomenu, se lahko tu temeljito nauči česa boljše, kajti obdobjanja vredna je energija, s katero se mlada slovenska industrija navzile vsemu trudi, da si osvoji vsa ona področja proizvodnje blaga, za katera se je doslej zdelo, da so pridržana samo visoko razvitim industrijnim državam srednje in zapadne Evrope. Zelezarska, tekstilna in kemična industrija je razstavila poskuse, vredne vse pozornosti. Seveda prikazuje najvišjo stopnjo razvitenosti obrti, ki temeljijo na naravnih gospodarskih osnovah Slovenije, in sicer predvsem — ker je Kranjska za 40 % obrabljena z gozdom — lesna industrija, ki prikazuje najrazličnejše lesne izdelke od zobotreba pa do elegantne kaloše.

Vendar pa bo trajalo še precej časa, predno bosta jugoslovanska industrija v splošnem in slovensko obrtništvo posebej mogli kriti vse potrebe v državi in Fichtejeva utopija o «zaprti trgovinski državi» morda niti ni želje-vreden ideal. Razumljivo je torej, da je tudi inozemstvo, v kolikor želi z Jugoslavijo stopiti v trgovinske zveze, zastopano na ljubljanskem velikem sejmu. Le Belgija je odposlala par razstavljalcev. Umljivi so tudi razlogi, zakaj na velikem sejmu ni preštevilno zastopana Italija. Avstrija in Nemčija, poslednja posebno s produkti strojne industrije, sta bolj zastopani. Pri živahnih prijateljskih odnošajih dveh držav, ki tvorita temelj Male antante, pa je tudi razumljivo, da zavzema Češkoslovska med inozemskimi razstavljalci z nad 30 tvrdkami prvo mesto. Češkoslovska ne razpolaga le z okusnim paviljonom, ki stoji na zelo vidnem mestu, temveč je razstavila izdelke svoje strojne, električne in tekstilne industrije tudi v splošnih paviljoni.

Zalibog je bil čas za priprave prekratke in tako je bilo ob otvoritvi velikega sejma še precej prostorov praznih, pojav, ki v očigled dejstvu, da ostane veliki sejem odprt samo do 11. t. m., ni čisto brez pomena. Vendar ne bo nihče zapustil drugega ljubljanskega velikega sejma brez nadejpolnega utisa, s katerim zdravnik ugotavlja zdrav pulz otroka v materinem telesu: tukaj se hoče novo življenje krepko razviti!

NOVE IZVOZNE CARINE.

Z rešenjem ministrskega sveta z dne 6. t. m. je ukinjena izvozna carina na 1. na zelje, ohrovt in kolerabo, zeleni grah, bob, špinačo, paradiznike, buče in papriko iz točke 1. št. 7. Obče carinske tarife; nadejpolne na čebulo in česen in ostale čebule iz točke 2. iste št.; in na krompir iz t. 3 iste št.; 2. na zrel fižol, grah, sojive in ostalo iz št. 8 Obče carinske tarife; 3. na gosjo in svinjsko mast, topljeno in netopljeno iz št. 66 Obče carinske tarife; 4. na drva za kurjavo, iverje, vejevje, klade, panje, korenine in ostali les, ki služi kot gorivo, iz 91. Obč. car. tar.; na moko vseh vrst žita, razun na moko iz riža, stročja in krompirja iz t. 1. št. 103. Obč. car. tar.

Nadalje so se odredile sledeče izvozne carine: 1. na žive svinje: do 60 kg 200 dinarjev od komada, preko 60—120 kilogramov 1000 Din od komada, preko 120 do 180 kg 2000 Din od komada, preko 180 kg 2600 Din od komada; 2. na zaklane svinje: do 50 kg teže 300 Din od 100 kg, preko 50 kg 1400 Din od 100 kg; 3. na sveže in posoljeno svinjsko meso 300 Din od 100 kg.

Pripomba 1: Žive svinje, teža do 60 kg, od 60 do 120 kg, od 120—180 kg in one preko 180 kg ne smejo biti pri izvozu pomešane družice z drugimi, ker se

bo v nasprotnem slučaju za celotno število svinj zaračunila izvozna carina po najvišji postavki. Ako se predloži pismo na deklaracija, pa se pri pregledu upo-tov, da so svinje teže, kakor pa so prila-vljene, ali pa pomešane s težimi svinjami, se bo smatralo to za poskus tihotapstva in kazen se bo izrekla po onl vrsti svinj, za katero se plača najvišja carina.

Pripomba 2: Kot svinjsko meso se op-rinijo vsi svinjski deli, izvenšnji letra, sr-ce, pljuča in ledvice, ako je z njih od-stranjena mast. — Za meso in ostale de-le, kakor jetra, srce, pljuča in ledvice, q katerih mast ni odpravljena, se plača ca-rina 1400 Din za 100 kg.

4. Za meso in slanino se plača 2100 di-narjev od 100 kg. To rešenje je postalo pravomočno dne 9. t. m.

TRŽNA POROČILA.

Žitne cene. Zagreb, 11. t. m. V kromaj po 100 kg postavno postaja v Bački in Vojvodini notirajo: pšenica (76 kg) 1700 do 1800, rumena koruza 1500, rž (71 kg) 1600, macedonska rž 1400, ječmen za piv-varne 1750, za krmo 1600, oves 1300, bosanski oves 1200, fižol 1550 — 1600, moka št. 0 2800, št. 2 2700, št. 4 2600, št. 6 2400, za krmo 1200, otrobi 900 — 1000. Tendence nespremenjena.

— Kakovost in cene suhih češpelj. Letos se je splošno domnevalo, da bodo češpelje vseh suha drobne. Kakor poročajo sedaj bosanski listi, so suhe češpelje dobre kakovosti in imajo precejšnjo težo. Kakovost češpelj se namreč prosoja po številu komadov v pol kilogramu. Spočetka se je mislilo, da bo prišlo letos na pol kilograma povprečno 110 do 120 komadov, a jih bo prišlo povprečno pod 100. Vseled velike množine sliv so začele tudi cene padati. Izvozniki so pustili v cenah za garnituro od 9,50 na 8,50 Din.

— Otvoritev dunajskega vzorčnega sejma. V nedeljo dne 10. septembra se je otvoril tretji dunajski mednarodni sejem. Na sejmu je razstavilo okoli 4000 razstavljalcev, med temi okoli 7 odst. iz inozemstva. Inozemstvo je zastopano največ v tekstilni industriji in sicer Nemčija, Češkoslovska in Francija. Kakor poročajo, je med številnimi posetniki sejma zelo mnogo Jugoslovancov.

— Zahteve južne železnice od avstrijske vlade. Z Dunaja poročajo: Družba južna železnice zahteva od avstrijske vlade po «regime provisoire» za mesec september dodatek 80 milijard kron.

— Stagnacija v češkoslovaški lesni industriji. Iz Prage poročajo, da je visoki kurz češkoslovske valute onemogočil izvoz lesa. Zapadne države, ki so prej nakupovale v Češkoslovaški, so se jele obračati polagoma v Rumunijo, kjer jim lesne cene v splošnem konvenirajo.

— Rumunija bo imela ogromno množino žita za izvoz. Po vestih iz Bukarešte bo mogla Rumunija izvoziti letos 1 milijon ton koruze, potem večje množine žita zlasti ovesa in ječmena.

— Nova nemško-ruska trgovinska družba. «Russpress» poroča, da je sovjetska vlada potrdila statute nemško-ruske trgovinske in industrijske družbe «Mer-kur», Petrograd, katere svrha je, navezati odnošaje z nemškimi tvrdkami in zastopati njihove interese v Rusiji.

RAZSTAVA ŽENSKIH ROČNIH DEL NA MARIBORSKI OBRTH RAZSTAVI.

Nasproti paviljona ružnih vinskih kapljic so namestili v prostorni, žal malo pretemni sobi razstavo ženskih ročnih del, ki so jo izpolnile gojenke obrtne in meščanske šole Vesne in gojenke samostanske. Razstavica je vedno polna občinstva, posebno žensktvo z zadovoljstvom ogleduje fine ter s skrbnim okusom zamišljene izdelke. Gojenke samostanskega učiteljice so se posebno izkazale v živih in harmoničnih barvnih skupinah izdelanih zavesah. Pozornost vzbujajo tudi prtiči, obleka z narodnimi motivi in druge drobnosti. — Gojenke «Vesne», ki jih vodi znana spretna umetniška roka gospe Asičeve, pa so razstavile skoraj vse načine od najprostejših do najdragocenejših izdelkov, vezenin in ročnih del. Videti je, da uvaja učiteljice svoje učence v vse slovenske narodne motive, največ je pač slovenske vezanine. V najfinejših izdelkih na blazinah in prtičkih zasledimo motive iz starih čipkarskih rut s Pohorja. S svojo fino učinkujoče blažilo in bi jih morali najti po vseh intimnih in razkošnih slovenskih sobanah in salonih. Tudi v moderno tehniko so se spuščale gojenke smelo in z uspehom, o čemur pričča drobno gobelin, biserna dela, slikanje z iglo in dela z volno v živih solnčnih barvah. To vzgojno delo gospe Asičeve, ki vzbuja in vzgaja v mladih dekletih smisel za pravo lepoto je tem hvalevrednejše, ker kažejo razstavljene ribe, da so dedike ustvarjale celo po lastnih osnutkih. Gospa Asičeva namerava baje svoje srečno započeto delo v Vesni izgraditi in popolnoma preorganizirati, da bo javnost kmalu videla vedno vzgojno delo tega pri naši najmlajši ženski generaciji. Želimo ji pri njenih lepih načrtih v interesu kulture kar največ uspehov in razumevanja pri onih, ki so jo dolžni podpirati pri tem težavnem ustvarjanju in zidanju — od tal.

Dr. A. R.

Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Tisk Dehnske tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Objave

* Iz mestnega šolskega sveta. V zadnji redni seji mestnega šolskega sveta v Ljubljani nam je došlo nastopno obvestilo. Predsednik se je v toplih besedah spomnil umrle učiteljice g. Eme Žerjavove. Poročili o personalnih in o že dovoljenih dopustih izza zadnje upravne dobe sta se odobrili. Za razpisana učna mesta stalnega strokovnega učiteljstva na I. in II. deliški in pa na I. in II. deliški meščanski šoli v Ljubljani — vsega skupaj 14 učnih mest — so se stavili predlogi višjemu šolskemu svetu. Za dve mesti se ni prijavil noben prosilec. Razpravljalo in sklepalo se je nadalje o imenovanju začasnega učiteljstva na javnih osnovnih šolah za 1922—23. Na znanje se je vzel poročilo o nadzorovanju mestne petrazrednice na Barju, II. mestne dekliške meščanske šole in pa zasebne deške osnovne šole v »Marijanišču« — vsa tri za šolsko leto 1921—22, in se predložilo višjemu šolskemu svetu v odobrenje. Učiteljskemu zboru šole v »Marijanišču« izreče se za odlične učne in vzgojne uspehe pohvala in priznanje mestnega šolskega sveta. Razpravljalo se je o okrajni učiteljski konferenci učiteljstva ljubljanskih osnovnih in meščanskih šol za šolsko leto 1921—22. Poročilo se je vzel na znanje in se predložilo z vsemi nasveti poročevalčevimi višjemu šolskemu svetu v odobrenje. Glede postopanja z vnanjimi, zunaj Ljubljane stanujočimi otroci, ki pohajajo tukajšnje javne šole, se uveljavi poseben normalni, ki ga je priglasi vsem prizadetim šolskim vodstvom m. v. točno ravnanje. Za zastopnika učiteljstva v ocenjevalni komisiji za učiteljstvo je bil izvoljen stalni strokovni učitelj Alojzij Novak, kot njegova namestnica pa stalna učiteljica Marija Sodnikova.

* Grand hotel Union, Ljubljana. V četrtek 14. septembra se vrši v veliki dvorani hotela Union velik vojaški koncert pri pogrnenih mizah. Vstopnina prosta.

* Jugoslovanski dobrovoljec (trgovec), ki je brez stanovanja, se obrača do naprednih hišnih gospodarjev s prošnjo, da bi dobil stanovanje. Več v inseratu pod »dobrovoljec« v upravi lista.

* Za naše slepce. Gosp. Adolf Hauptman je podaril za zavod slepcev 200 Din, katere je prejel od tvrde Fran Golob in drug na Viču, kot cenilec pri požaru. Denar se nahaja v upravnistvu »Jutra«.

* Književno podjetje naših neodrešenih bratov. Naši rojaki v Julijski Krajini so si ustanovili književno podjetje pod naslovom »Goriška Matice«, ki za nizko ceno izdaja vsako leto svojim članom razne knjige beletristične vsebine in pa koledar za prihodnje leto. Za leto 1923. izidejo sledeče knjige: 1. Koledar, 2. Zabavna knjižnica III. zvezek, 3. Sirahova knjiga. Koledar se odlikuje po bogati vsebini ter prinaša raznovrstne slike naših krajev in iz delovanja in življenja naših rojakov v zasedenem ozemlju. Poleg te bogate vsebine ima še posebno prilogo, zemljevid cele Julijske Krajine. Zabavno knjižnico je priredil ugledni naš pesnik Alojzij Gradnik in je v njej priložil prevode najlepših hrvatskih povesti Senoe in drugih pisateljev. Sirahova knjiga pa je urenil dr. Pavlica. Za Jugoslavijo stane to izdaja 20 Din in ga je naročiti z dopisnico pri Založbi »Jug« v Ljubljani, Pred škofijo 21—I. Knjige dospejo v Ljubljano meseca novembra ter se bodo takoj potem razpošiljale. Prosim rojake v svobodni domovini, da podpirajo to podjetje naših bratov v zasedenem ozemlju ter obilno naročajo publikacije »Goriške Matice«.

* Poštni paketi za Italijo. Uradno se razglasa, da je odprt direktni promet poštinih paketov med našo državo in Italijo. Za Italijo se sprejemajo paketi do 5 kilogramov teže in z deklaracijo vrednosti do tisoč zlatih frankov. Pristojbina znaša za vsak paket 20 dinarjev. Tovornemu listu je priložiti dve carinski deklaraciji.

* Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odobrova seja v sredo, dne 13. septembra, ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritrilčno, desno.

* Od Sv. Jurja ob Ščavnici nam poročajo: Zadnje nedeljo je imela tukajšnja podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda svoj občni zbor, na katerem je bil izvoljen nov odbor pod predsedstvom dolgoletnega prejšnjega člana g. M. Domajnka. Ljubitelji slovanskega življa, spomnite se naše po vojni spet oživljene podružnice. Pomagajmo svojim ljudem, svoji deci, pomagajmo pod tujim jarmom ječečim bratom!

* Taksa na vozove. Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja uradno: Generalna direkcija posrednih davkov je dala glede plačila takse na vozove na vzmeteh (»fedrih«) sledeča nova pojasnila: Ker morejo biti vozovi na vzmeteh po svoji konstrukciji ali običajni (navadni) vozovi na vzmeteh ali pa polijakerski vozovi, je od tega tudi zavisno pobiranje takse in pobirati se mora v prvem primeru (navadni vozovi na vzmeteh) samo prijavna taksa, v drugem primeru (polijakerski voz) pa prijavna in letna taksa

Dne 16. septembra t. l. otvori se enoletni tečaj francoskega jezika

pod vodstvom M. Lapčevića, bivš. rednega profesorja pariske pravne fakultete. Program te ustanove je, da s praktično metodo v najkrajšem času nauči vsakega pravilno govoriti francoski. — Vpis dnevno od 16. do 19. ure. Sv. Petra cesta 7. hotel Loyd.

Mali oglasi

stanje do 20 besedi 1 Din, vsaki naslednji 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglasi, dopisovanja, spremembe do 20 besedi 5 Din, vsaki naslednji 5 besedi 2 Din. — Plača se naprej. (Lahko tudi v znamenih). Na vprašanje se odgovarja le, ako je vprašanje priloženo znakom za odgovor.

Službe

Trgovski pomočnik,

verziran v specerijski, železniarski in usnjarski stroki išče službe. Cenj. ponudbe pod »Specerija« na upravo »Jutra«.

Korespondentinja,

perfektna nemško-hrvatska, stenotipistinja se išče proti dobri plači. Lastnoročno pisane oferte z navedbo plače na Dioničarsko društvo za industrijo čreva v Subotici.

Gospodična,

fakturistinja išče službe. Gre tudi za blagajničarko na debelo ali pa za prodajalko. Nastopi lahko takoj. Ponudbe pod »dobra računarica« na upravo »Jutra«.

Iščem

samostojnega rezbarja proti dobri plači. M. Žugec, Duga ulica 13, Zagreb, 3134

Proti dobri plači

sprejem 4 mizarske pomočnike, ki se razumejo na pohištvo in starijske stvari. M. Žugec, Duga ulica št. 13, Zagreb, 3135

Knjigovodja,

perfektna, bilancist, Slovenec, oženjen, brez otrok, z dolgoletno prakso, korespondent slovenskega, srbohrvatskega, nemškega in italijanskega jezika, želi premeniti mesto; nastop po dogovoru. Cenj. ponudbe na »Slovenija«, pošto-ležeče Sisak, Hrvatska.

Mizarskega učenca

iz dobre poštene hiše, in vsestransko izurjenega mizarskega pomočnika išče Rudolf Majcen, Velenje, Slovenija.

Sprejem

mizarskega poslovođa, ki se dobro razume na pohištvo in starijske stvari. Plača dobra. Mirko Žugec, Zagreb, 3137

Kupim

Mirko Žugec,

specijalna trgovina starin, kupujem vse vrste starinskih predmetov. Duga ulica št. 13, Zagreb, 3136

Hlode,

smrekove in jelkove, 3 do

8 m dolge, kakor tudi cele gozdove kupi Lesna družba »Mirja«, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8. Telefon 220.

Lokomobil,

dobro ohranjeno, od 18 od 25 konjskih sil kupim. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Lokomobila«.

Prodajam

Umivalnik,

marmor, se prod. Sodna ul. 6. I. nadst., Breznik; od 3. do 5. ure pop.

Solske knjige

3148 najrazličnejše za I. do VIII. gimn. razred naprodaj. Bleiweisova cesta 20/III.

Prodajam

po ugodni ceni oprema za spalno sobo iz trdega lesa in oprema za kuhinjo iz mehkega lesa, oboje še popolnoma novo. Kje, pov. upravništvo »Jutra«.

Konjske krme

3086 250 meterskih stotov in 150 meterskih stotov prav lepe sladke krme za krave ima naprodaj Avgust Kincel v St. Jurju ob južni železnici.

Nepremičnine

Vila

v ljubljanski okolici je naprodaj do 20. septembra. Interesenti naj pišejo pod šifro »Vila« na upravo »Jutra«. Posredovalci so izključeni.

Prodajam dve hiši,

kupci dobi takoj stanovanje z dvema sobama ter pritliklinami. Hiši se nahajata na nekem zemljišču v Zagrebu. Cena za obe K 2.800.000. M. Žugec, Duga ulica št. 13, Zagreb, 3133

„Univerzal“,

konces. prometna pisarna za nakup in prodajo zemljišč, Maribor, Aleksandrova c. 28: prodaj več hiš v Mariboru od pol do tri milijone kron; ima za prodati več malih posestev v okolici Maribora; ima za prodati več vinogradov v okolici Maribora; ima za prodati miln in žago na Dolenjskem;

ima za prodati hišo v Zagrebu.

Stanovanja

Iščem eno ali dve sobi z ali brez pohištva, po možnosti poraba kuhinje enkrat na dan. Takoj ali od 1. okt. Ponudbe na upravo »Jutra« pod št. 2439. 3140

Visoko nagrado

3143 v blagu ali denarju za Jugoslovanski dobrovoljac (trgovec) onemu, ki odda ali preskrbi eno ali dve sobi s kuhinjo ali brez iste takoj. Najemina po dogovoru in se plača za eno ali več let naprej. Ponudbe pod »Dobrovoljac« na upravo »Jutra«.

Absolvent tehnike

išče sobo v mestu s 1. oktobrom. Ponudbe pod »Soliden« na upravo »Jutra«.

Dopisovanje

Amerikaneo,

3089 29 let star, z lepim posestvom in z dobro vpeljano trgovino, išče znanja z inteligentno gospodino od 18 do 25 let v svrhu ženitve. Resne ponudbe od »Amerikaneo«, poštoležeče, Jesenice, (Gorenjsko).

Razno

Na dobro, domačo hrano v zapadnem delu Ljubljane želita dva gospoda. Ponudbe: Poštni predal 11, Ljubljana.

Pouk

3138 v slovenščini, srbohrvatski in nemščini daje akademik. Znanje perfektno. Sprejme instrukcije za predmete gimnazije in realke. Ponudbe pod »Pouk« na upravo »Jutra«.

Gospodična

3116 želi poučevati na klavir. Ponudbe do 18. t. m. pod »Učence« na upravo »Jutra«.

Učiteljica

3128 sprejme v privatni pouk ljudskošolskega otroka. Naslov pov. uprava »Jutra«.

Iščem družabnika

3085 z 50 do 75 tisoč dinarjev za jako dobičkanosno podjetje, ki se poveča. Ponudbe pod »Sigurno« na upravo »Jutra«.

YESNA,
BRATA POHLIN & DRUG
tvornica vlasnic, kljukic in rinčic za čevlje ter drugih novosti.
Vsi dopisi na naslov Ljubljana I poštini predal št. 126.

Razglas.

3151 Pokrajinska uprava je dovolila, da se vrše nadomestni semnji za živino, konje in drugo blago, in sicer dne

19. septembra:
v Trebnjem.

3. oktobra:
v Veliki Loki.

12. oktobra:
v Št. Lovrencu.

Ker je pri nas dosti in dobre živine, vabimo kupce.

Gospodarski odbor:
Trebnje, Velika Luka, Št. Lovrenc.

BLUZE
spodnja krila, predpasniki, stezniki
najceneje

pri
A. Šinkovic nasl.
K. SOSS
Ljubljana, Mestni trg 19.

Zdravnica

3139
dr. Ana Zalokar
zopet redno ordinira
od 1/10. do 1/12. ure dopoldne
Sodna ulica št. 1.

3142
Prodajam
3000 kostanjevih štang

za brzojavne droge v premeru 18 cm. Posekane in obeljene se lahko ogledajo. — Vprašanja na Fr. Bratanič, trgovec, Jesenice ob Savi (Dolenjsko).

Prodajam posestvo

40 oralov, travniki, gozdi in njive za 35 mernikov posetje. Proda se iz proste roke. — Cena po dogovoru. — Vpraša se pri Mh. Pirmanu, Bočkovo, pošta Nova vas pri Bakiu.

INSERIRAJTE V »JUTRU«.

Oglasi se sprejemajo vsako dopoldne, nujni tudi popoldne, za številko prihodnjega dne.

Največja zaloga in izbira

klavirjev in pianinov v Ljubljani

J. HUBAD, roj. Doienc

LJUBLJANA, Hilšerjeva ulica 5

priporoča za nakup najboljših instrumente izvrstnih tovarn po najsolidnejših nizkih cenah.

Halo! Očitajte! Priprčajte se v lastno korist in ogledajte si veliko zalogo dvokoles in otroških vozičkov, novih modelov in pnevmatik po ceni

40
»TRIBUNA«, tovarna dvokoles in otroških vozičkov.
LJUBLJANA, Karlova cesta št. 4.
Trgovina: Stari trg št. 28.
Sprejemajo se popravila za v polno popravilo.

Andrej Oset

trgovina sena, slame, drv, ovsu kuzuze, sadja in drugih deželnih pridelkov.

Brzojavni naslov: Andrej Oset, Maribor. Telf. 88.

Posestvo

v Cirkah št. 26, pošta Kranj (Gorenjsko) 3125
z njivo, šest mernikov setve in z malim vrtom se prodaja za ceno 35.000 Din.

Učenca

poštenih staršev, zdravega, močnega, s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme v veletrgovini Ivana Ravnikarja v Celju.

Sprejme se krojaškega pomočnika za boljše delo.
Franc Rupnik
krojač, Dol. Logatec.

Samo 2 dni!
Kupujem po visokih cenah stare umetne zobe
F. Karner, hotel Tratinik, Sv. Petra cesta.

Nudim po najnižjih cenah:
otrobe, moko za krmo (8), oves, dom kašo ter druge deželne pridelke.
Ljudevit Sirc, Kranj.
Brzojavni naslov: »Deželni promet« Kranj.

Industrija perila
Povh & Medic
Novo mesto.

Kupimo
prazne steklenice od konjaka
vseh vrst
»ALKO«, veletrgovina žganja, družba z o. z., Ljubljana (Kolizej).

Maraskino

Adria i fini likeri špecialiteti odlikovane tvornice
= **G. S. MATAVULJ** =
kraljevi dvorski liferant
ŠIBENIK-Dalmacija

Jamski les

smrekov ali jelkov, 8 do 7 m dolžine, 12 do 24 cm srednje debeline kupi franko vagon kranjskih postaj vsako množino

Šentjanški premogovnik

Krmelj, Dolenjsko.

Dr. Aleksander Bilimović:

„Stanje svetovnega denarstva“

Dr. Ljudmil Hauptmann:

„Priroda in zgodovina v razvoju Jugoslavije“

Ta spisa sta v dveh posebnih številkah »NJIVE«, ki bi se morali nahajati v tokah vsakega inteligenta.